

**Dr. Dobi Bálint, a Földművelésügyi Minisztérium Környezetmegőrzési Főosztálya
vezetőjének hozzászólása
(írásos, szerkesztett változat)**

„A kő, amelyet az építők elvetettek, szegletkövé lett”

1. A környezetvédelem tervezési rendszere

A Kvt. már **1995**-ben a korábban meglévő hazai tervezési rendszerek mellett egy **új típusú, átfogó jellegű tervezés alapjait teremtette meg**. (Nemzeti Környezetvédelmi Program, regionális, megyei, települési környezetvédelmi programok). Más szakterületekre nem volt jellemző a tervezési programok hasonló részletességű kidolgozása.

Kvt. **2008.** évi módosítása (A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény, a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2008. évi XCI. törvény):

- tervezés egységes rendszere külön alcím alatt jelenik meg,
- országos, regionális, kistérségi és helyi környezetvédelmi tervezés közötti kapcsolat megerősítése, összehangolása,
- programozás tartalmi elemeinek megújítása, kiegészítése.

2. Környezetvédelem kárfelelősségi rendszere

A Kvt. már **megalkotásakor is előremutató szabályozást tartalmazott** a környezetért való felelősség kapcsán. Emiatt a környezeti károk megelőzése és helyreállítása tekintetében a környezeti felelősségről szóló 2004. április 21-i, 2004/35/EK európai parlamenti és a tanácsi irányelv átültetése sem jelentett komolyabb problémát.

Az átültetéssel (egyek környezetvédelmi tárgyú törvények környezeti felelősséggel összefüggő módosításáról szóló 2007. évi XXIX. törvény) a Kvt.-be a **2004/35/EK irányelv követelményeihez képest még szigorúbb szabályok** kerültek. A Kvt. ugyanis nem szűkíti le a károkért való felelősséget az irányelv szerinti tevékenységekkel kapcsolatos esetekre, hanem kiterjesztően, minden környezetben okozott kárra vonatkoztatja.

3. A környezetvédelmi törvény hatása a Ket.-re

- 2004-es megszületése előtt éveken keresztül folyt a Ket. előkészítése, a tudományos előkészítő bizottság vezetője Kilényi Géza volt, aki korábban sokat foglalkozott környezetvédelmi jogi kérdésekkel
- a Kvt. előremutató eljárási jogintézményeit átvitte az általános közigazgatási eljárásjogba
- civil szervezetek ügyféli minősége nevesítetten megjelenik (nem a Ket. ad nekik ügyféli státuszt, hanem ágazati szabályokra bízta)
- a hatásterület fogalmának átemelése a környezetvédelmi jogból az általános közigazgatási eljárásjogba, ügyféli jogok az ingatlantulajdonosoknak és egyéb bejegyzett jogosultaknak
- sokügyfeles ügyek kezelésére is a Kvt. adott mintát: a hatásvizsgálati jogban korábban is ismert hirdetményes kommunikációt a Ket. is átvette

- szintén a hatásvizsgálati jog adta az alapot a közmeghallgatás szabályaihoz
- egy sikertelen kísérlet, ami azonban nem a Kvt.-ből, hanem a francia környezetvédelmi gyakorlatból jött át: hatósági szerződés. 1980-as évek francia vízszennyezési ügyei: a hatóság a magas bírságok miatt leült az üzemekkel, és megállapodtak, hogy csökkentett bírság ellenében környezetvédelmi fejlesztéseket kell végrehajtani. Így a környezet is jól járt és az üzem is elkerülte a későbbi bírságolást. Kilényi egy ilyen rendszert szeretett volna itthon is, azonban a tárcák a közigazgatási egyeztetés során a korrupciós veszélyek miatt felpuhították a koncepciót. Esetleg ez lehet a jövő egyik kihívása a Kvt.-vel kapcsolatban: sokszor értelmetlen vagy túl magas bírság helyett a pénzt környezetfejlesztési és technológia-modernizálási beruházásokra fordítani, hatósági kontroll mellett.
- egy nyitott kérdés: idén készül a közigazgatási rendtartásról szóló új törvény, méginkább közeledni fog a Kvt.-hez vagy távolodás várható?

4. Kvt. és büntetőjog

A környezetvédelmi törvény stabilitása kétség kívül hozzájárult ahhoz a folyamathoz, hogy mára a Büntetőtörvénykönyv külön fejezetben szankcionál számos környezetvédelmi vonatkozású negatív magatartást. Ez a kör fokozatosan bővült az elmúlt évtizedekben.

(környezetkárosítás, természetkárosítás, hulladékgazdálkodás rendjének megsértése, állatkínzás, orvvadászat, orvhalászat, tiltott állatviadal szervezése, ózonréteget lebontó anyaggal visszaélés, radioaktív anyaggal visszaélés, nukleáris létesítmény üzemeltetésével visszaélés, atomenergia alkalmazásával visszaélés)

5. Engedélymódosítások egységes szerkezetbe foglalása

- Időnként a gyakorlat oldaláról felmerülő igény, hogy az engedélyt a hatóság a számos módosítással egységes szerkezetbe foglalja. Ilyenkor a korábbi módosítások miatti kisebb koherenciazavarok is kiszűrhetők. A találékonyabb hatóságok törvényi háttér nélkül is egybefoglalják egy aktuális módosítás alkalmával, ennek ellenére gyakori igény az ügyfelek és a hatóságok részéről is a jogi szabályozás megteremtése.

6. A jövő egy lehetséges kihívása: részjogerő megteremtése a Kvt. szerinti engedélyeknél

A Kvt. szerinti – viszonylag komplex – engedélyek esetén gyakran előfordul, hogy a kérelmező környezethasználó a saját engedélyét támadja meg jogorvoslással, mert egyes környezetvédelmi előírásokat, paramétereket, hatósági tényrögzítéseket nem tart megfelelőnek. Sokszor ezek olyan jellegű kifogások, amelyek a létesítmény működésére, a technológiára nincsenek érdemi kihatással.

Ilyen esetben a fellebbezés miatt a tevékenység egyáltalán nem kezdhető meg (folytatható tovább), akkor sem, ha a megtámadott ponttól függetlenül a technológia alkalmazható lenne. Megnyugtató megoldást a jogerős másodfokú határozat sem mindig hoz, mert a bírósági eljárás nyomán is egy függő, bizonytalan jogi helyzet alakul ki: más hatósági eljárásokat függeszthetnek fel emiatt, illetve a bíróságnak még az ügyfélre nézve kedvező határozata (hatályon kívül helyezés, új eljárás) is azt jelenti, hogy az engedélyezést meg kell ismételni, amelynek idejére a tevékenységet szintén be kell szüntetni.

Erre jelenthet megoldást a részjogerő intézménye: ha a kérelmező az engedély olyan pontjait támadja meg, amelyektől maga a tevékenység még megkezdhető (pl. hulladékégetés D vagy R kódja), az engedély meg nem támadott részei jogerőre emelkedhetnek. Értelemszerűen csak olyan esetben, amikor a megtámadott pontok kiesése a többi előírás koherenciáját nem veszélyezteti, és nincs más olyan ellenérdekű ügyfél, aki a teljes határozatot megtámadja.

7. Szakmai konzultáció

2014. évtől teremti meg a Kvt. a konzultáció szabályozott lehetőségét. A konzultáció révén a környezethasználók nem csak akkor kerülhetnek kapcsolatba a hatósággal, ha már eljárás van folyamatban, hanem kérelemre a hatóság eljáráson kívül is segítséget nyújt. A környezethasználók így jobban fel tudnak készülni a környezetvédelmi szempontból megfelelő magatartás kialakítására (pl. bírságok elkerülése), továbbá megalapozottabb engedélyezési dokumentációkat tudnak összeállítani (hiánypótlások, dokumentáció-átdolgozások elkerülése).